

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/70/2019
Identifikačné číslo spisu: 8018200314
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8018200314.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: D. I. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. XX, XXX XX Ľ., zastúpenej: Mgr. Ivanom Mazancom, usadeným euroadvokátom so sídlom Metodova 3331/12, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a posudkových činností Košice, so sídlom Zádielska 2, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2018/3646 z 23. februára 2018, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 6Sa/10/2018-88 z 13. marca 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove rozsudkom, č. k. 6Sa/10/2018-88 z 13.03.2019 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodnutia žalovaného č. UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2018/3646 z 23.02.2018 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“). Preskúmaným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností (ďalej len „prvostupňový orgán“) č. PO2/OPPnKŤZPaPP/SOC/2017/79305-20 z 21.11.2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým nevyhovел žiadosti žalobkyne podanej 31.08.2017 o poskytnutie peňažného príspevku na opatrovanie maloletého T. F., nar. XX.XX.XXXX, a maloletej X. F., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom A. XX, Ľ..

2. Krajský súd nepovažoval námietky uvedené v žalobe za dôvodné, a preto žalobu zamietol. Vô vzťahu k námietkam ohľadom nedostatočne zisteného skutkového stavu veci týkajúceho sa posudzovania zdravotného stavu maloletých detí a nezohľadnenia komplexnej lekárskej dokumentácie obvodného lekára F.. B. B., z ktorej vyplýva niekoľko desiatok diagnóz, a ktoré správne orgány bezdôvodne odmietli

akceptovať, krajský súd uviedol, že tieto námietky neboli zo strany žalobkyne žiadnym spôsobom konkretizované a špecifikované, teda aby z nich bolo zrejmé, ktorá konkrétna lekárska správa alebo nález nebol v konaní zohľadnený, a ktorý by bol spôsobilý privodiť pre posudzované maloleté deti X. F. a T. F. priaznivejšie rozhodnutie pri posudzovaní, či ide v danom prípade o fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nie. Ako vyplýva z posudkov posudkových lekárov a administratívneho spisu žalovaného žalobkyňa predložila množstvo lekárskeho správ a nálezov na CD nosiči.

3. Krajský súd pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného vychádzal zo skutočnosti, že podkladom pre rozhodnutie boli Lekárske posudky posudkového lekára, ústredie, č. UPS/US6/SSVODPPKPC2/SOC/2018/3741 a č. UPS/US6/SSVODPPKPC2/ SOC/2018/3742 zo dňa 20.02.2018, ako aj Lekárske posudky posudkového lekára prvostupňového správneho orgánu č. 2017/84020 a č. 2017/84021 zo dňa 20.11.2017. Krajský súd mal za nepochybne preukázané, že lekárske posudky obsahujú podrobný popis z predložených aktuálnych lekárskeho nálezov, ako aj odôvodnenie stanovenia miery funkčnej poruchy u týchto posudzovaných osôb s prihliadnutím na diagnostické závery, ktoré sú uvedené v týchto lekárskeho správach. Ani v jednom prípade u posudzovaných maloletých detí nepresiahla miera funkčnej poruchy hranicu 50 %, ktorá je nevyhnutná pre konštatovanie, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, čo je aj podmienkou pre priznanie peňažného príspevku na opatrovanie.

4. Keďže pri posudzovaní ťažkého zdravotného postihnutia sa vychádza z lekárskeho správ a nálezov nie starších ako 6 mesiacov, je irelevantné posudzovať lekárske nálezy staršie, pretože tak, ako to uvádza aj posudkový lekár prvostupňového správneho orgánu v posudkoch posudzovaných osôb, zdravotný stav fyzickej osoby sa liečbou mení a vyvíja, upravuje a naopak, niektoré nové ochorenia aj pribúdajú. Nie je podstatné, koľko lekárskeho správ je predmetom posudzovania pred správnym orgánom, ale či tieto lekárskeho správ a nálezy preukazujú na základe svojich diagnostických záverov, že fyzická osoba trpí takými chorobami a obmedzeniami, v dôsledku ktorých môže byť hodnotená podľa prílohy č. 3 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o peňažných príspevkoch) za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Rovnako nie je dôležité a podstatné pri posudzovaní zdravotného ťažkého postihnutia, koľko diagnóz má posudzovaná fyzická osoba, ale či ide o takú diagnózu, ktorú je možno hodnotiť podľa prílohy č. 3 zákona, a ktorá svojou percentuálnou mierou funkčnej poruchy je určujúcou pre konštatovanie posudkového lekára, že sa jedná o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím.

5. Krajský súd zdôraznil, že posudzovanie miery funkčnej poruchy podľa zákona o peňažných príspevkoch patrí výlučne do právomoci príslušných posudkových lekárov a iba takýto lekárskeho posudok môže byť podkladom pre rozhodnutie správneho orgánu vo veci kompenzácie, resp. rozhodovania o žiadosti o peňažný príspevok na opatrovanie. V rámci posudzovania zákonnosti napadnutých rozhodnutí neposudzuje správny súd vecnú správnosť odborných medicínskych záverov, ale len zákonnosť postupu, pri ktorom boli medicínske závery prijaté. Správny súd pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného a administratívneho konania, ktoré mu predchádzalo, nezistil pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti žiadny rozpor so zákonom. Žalobkyňa žiadnymi konkrétnymi námietkami nespochybnila podklady pre rozhodnutie, a to lekárskeho posudky posudkových lekárov.

6. Proti uvedenému rozsudku podala v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalobkyňa (sťažovateľka), ktorú odôvodnila tým, že krajský súd znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, teda dôvody podľa § 440 ods. 1 písm. f/, g/ a h/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). V rámci sťažnostných bodov žalovaná uviedla, že odôvodnenie rozsudku podrobne rozoberá jednotlivé dôkazy, avšak celkom absentuje ich vyhodnotenie a predovšetkým vplyv na samotné rozhodnutie. Konkrétne uviedla, že žalovaný ani krajský súd nevyhodnotili, nepreskúmali žalobcom doloženú zdravotnú dokumentáciu maloletých detí. Prvostupňové rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho posúdenia skutkového stavu, a to konkrétne zdravotného stavu maloletých detí, pretože posudkový lekár nemal k dispozícii kompletnú zdravotnú dokumentáciu obvodnej lekárky a s touto skutočnosťou sa

nevysporiadal ani žalovaný ani krajský súd. Preskúmané rozhodnutie vychádzalo z preskúmania prvostupňového rozhodnutia bez náležitého preskúmania skutkových okolností, čo celkom určite spôsobilo nesprávnosť rozhodnutia, pričom žalovaný nemal k dispozícii kompletnú zdravotnú dokumentáciu obvodnej lekárnky a s touto skutočnosťou sa nevysporiadal žalovaný ani krajský súd. Žalovaný ani krajský súd nepreskúmali skutočnosť, že žalovaný sa v rámci svojich podaní opieral o znalecký posudok - stanovisko F.. M. Q. z 28.06.2018, ktorý bol vypracovaný niekoľko mesiacov po vydaní preskúmaného rozhodnutia.

7. Sťažovateľka ďalej namietala, že vyhodnotenie žalovaného o určení funkčných porúch maloletých detí, ako aj ich vyhodnotenie, že maloleté deti nie sú osobami s ťažkým zdravotným postihnutím, nebolo odôvodnené a preskúmateľné, z uvedených posudkov nevyplýva, z akého dôvodu posudkový lekár zmenil druh zdravotného postihnutia maloletých detí a následne aj mieru funkčných porúch. Sťažovateľka uviedla, že si je vedomá, že krajský súd nemá možnosti na odborné posúdenie zdravotného stavu preskúmaných osôb, ale rovnako tak žalobca ako fyzická osoba v zjavne nerovnom postavení v konaní pred správnym orgánom nemá možnosť dohliadať na postup správneho orgánu, a preto nemôže byť žalobkyni jeho postup vykladaný k tiazii, ak správne konanie má smerovať k preskúmaniu postupu správneho orgánu v rámci konania s nerovným postavením. Uvedený záver bol dôvodom, prečo zo strany krajského súdu bolo v konaniach pod sp. zn. 3Sa/8/2017, 4Sa/11/2018 a 4Sa/12/2018 rozhodnuté o zrušení rozhodnutí žalovaného, keďže je to práve žalovaný, ktorý by mal preskúmať všetky okolnosti dôležité pre posúdenie veci. Sťažovateľka priložila ku kasačnej sťažnosti uvedené rozsudky krajského súdu a žiadala pripojiť aj spisy z uvedených konaní.

8. Sťažovateľka má za to, že rozhodnutia správnych orgánov sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a poukázala na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní. Žiadala rozsudok krajského súdu zrušiť, alternatívne zmeniť tak, že sa zrušia rozhodnutia správnych orgánov.

9. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti trval na svojich predchádzajúcich vyjadreniach v súdnom konaní a v celom rozsahu súhlasil s rozsudkom krajského súdu.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podala včas účastníčka konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

11. Spornou otázkou v danom prípade bolo posúdenie zdravotného stavu maloletých a určenie miery funkčnej poruchy na účely priznania príspevku na opatrovanie. Podkladom rozhodnutia o peňažnom príspevku je komplexný posudok (§ 55 ods. 6 zákona o peňažných príspevkoch) vypracovaný na účely kompenzácie príslušným orgánom na základe lekárskeho posudku podľa § 11 ods. 11 a na základe posudkového záveru podľa § 13 ods. 9 zákona o peňažných príspevkoch, ktorý musí obsahovať záver, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na poskytnutie peňažného príspevku. Vzhľadom na to, že posudzovanie miery funkčnej poruchy je odbornou medicínskou otázkou, súd si nemôže o tejto odbornej otázke urobiť vlastný úsudok.

12. Podľa § 11 ods. 11 zákona o peňažných príspevkoch výsledkom lekárskej posudkovej činnosti je lekársky posudok, ktorý obsahuje mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, závery k jednotlivým druhom odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím podľa § 14 a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu, ak tento zákon neustanovuje inak. Vzor lekárskeho posudku je uvedený v prílohe č. 2.

13. Podľa § 11 ods. 15 zákona o peňažných príspevkoch, ak je miera funkčnej poruchy fyzickej osoby menej ako 50 %, lekársky posudok obsahuje len mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že nejde o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím a odôvodnenie tohto vyjadrenia.

14. Podľa § 14 ods. 4 zákona o peňažných príspevkoch fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na opatrovanie, ak stupeň jej odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je V alebo VI podľa osobitného predpisu. Osobitným predpisom je zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

15. Podľa § 15 ods. 1 zákona o peňažných príspevkoch na základe lekárskeho posudku podľa § 11 ods. 11 a na základe posudkového záveru podľa § 13 ods. 9 príslušný orgán vypracúva komplexný posudok na účely kompenzácie, ktorý obsahuje:

- a) mieru funkčnej poruchy,
- b) vyjadrenie, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím,
- c) sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia vo všetkých oblastiach kompenzácie,
- d) návrh druhu peňažného príspevku na kompenzáciu,
- e) vyjadrenie, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na sprievodcu,
- f) vyjadrenie, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo či má praktickú slepotu alebo úplnú slepotu oboch očí,
- g) termín opätovného posúdenia zdravotného stavu, ak ho určí posudkový lekár,
- h) odôvodnenie komplexného posudku.

16. Podľa § 15 ods. 4 zákona o peňažných príspevkoch posudok podľa odseku 1 príslušný orgán nevypracúva, ak miera funkčnej poruchy fyzickej osoby na základe lekárskeho posudku je menej ako 50 %.

17. Je potrebné zdôrazniť, že právny nárok na predmetný príspevok neexistuje. Ide o fakultatívnu dávku, a preto pri posudzovaní zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správny súd skúma len to, či žalovaný pred jeho vydaním dostatočne zistil skutočný stav veci a či pri formulovaní záveru správne orgány nevybočili z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Podkladom rozhodnutia o peňažnom príspevku je v prípade sťažovateľky lekársky posudok, vzhľadom na to, že komplexný posudok sa nevypracúva, ak miera funkčnej poruchy fyzickej osoby na základe lekárskeho posudku je menej ako 50 %. Lekársky posudok v takomto prípade obsahuje len mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že nejde o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím a odôvodnenie tohto vyjadrenia.

18. Sťažovateľka dôvody kasačnej sťažnosti viaže predovšetkým na tvrdenie, že žalovaný a ani krajský súd nepreskúmali a nevyhodnotili žalobkyňou doloženú zdravotnú dokumentáciu maloletých detí. Kasačný súd v tejto súvislosti poukazuje na odseky 56 a 60 rozsudku krajského súdu, v ktorom krajský súd vysvetlil, prečo nepovažoval námietku žalobkyne ohľadom nepreskúmania celej zdravotnej dokumentácie maloletých detí za dôvodnú. Okrem iného krajský súd uviedol, že pri výkone posudkovej činnosti sa vychádza z aktuálneho lekárskeho nálezu, teda nálezu, ktorý nie je starší ako 6 mesiacov. Nie je preto pravdou, ako uviedla sťažovateľka, že krajský súd ani žalovaný sa s touto jej námietkou nevypracovali.

19. Čo sa týka námietky sťažovateľky, že žalovaný sa v rámci svojich podaní opieral o znalecký posudok - stanovisko F. M. Q. z 28.06.2018, ktorý bol vypracovaný niekoľko mesiacov po vydaní preskúmaného rozhodnutia, kasačný súd uvádza, že táto námietka nie je dôvodná. Kasačný súd poukazuje na to, že nejde o znalecký posudok. Ide o stručné stanovisko posudkového lekára k podanej žalobe, pričom žalovanému nič nebráni, aby v konaní pred správnym súdom na podporu svojich tvrdení predložil stanovisko posudkového lekára k námietkam uvedeným v podanej žalobe. Zároveň je potrebné uviesť, že takéto stanovisko nemôže mať vplyv na výsledok administratívneho konania, vzhľadom na to, že bolo vydané až po jeho skončení a vyžiadané na účely konania pred správnym súdom.

20. Kasačný súd sa nestotožnil ani s námietkou sťažovateľky o nepreskúmateľnosti rozhodnutí. Z preskúmaného rozhodnutia žalovaného vyplýva, že žalovaný vychádzal zo všetkých lekárskeho posudkov vyhotovených v rámci prvostupňového ako aj odvolacieho konania. Je síce pravdou, že lekárske posudky v rámci odvolacieho konania obsahovali pomerne stručné odôvodnenie záverov, avšak

žalovaný nevychádzal iba z týchto posudkov, ale do úvahy vzal aj posudky vyhotovené v rámci prvostupňového konania, pričom zohľadnil závery zo všetkých lekárskeho posudkov. Ani jeden lekárskeho posudok týkajúci sa maloletého T. alebo maloletej X., nestanovil mieru funkčnej poruchy 50 %, ktorá je predpokladom pre to, aby bola fyzická osoba uznaná za ťažko zdravotne postihnutú. Pokiaľ sťažovateľka namieta, že posudkový lekár v rámci odvolacieho konania zmenil diagnózu maloletého T., je potrebné uviesť, že žalovaný ako odvolací orgán nevychádzal iba z tohto lekárskeho posudku, ale aj z lekárskeho posudku prvostupňového orgánu, ktorý maloletému určil mieru funkčnej poruchy 30 % so zohľadnením ochorenia kože. Ani takto určená miera funkčnej poruchy však nedosahuje hranicu rozhodujúcu pre ťažké zdravotné postihnutie.

21. Sťažovateľka tiež ako dôvod kasačnej sťažnosti uviedla, že krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe. Vo svojom podaní však neuviedla žiadne rozhodnutie kasačného súdu, od ktorého sa mal krajský súd odchýliť. Sťažovateľka pripojila rozsudky krajského súdu týkajúce konaní o rozhodnutiach žalovaného v iných veciach žalobkyne. Kasačný súd nie je viazaný právnym posúdením krajského súdu uvedeným v právnej veci žalobkyne týkajúcej sa iných príspevkov, a preto ani nepovažoval za potrebné pripájať spisy krajského súdu z týchto iných konaní.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody kasačný súd dospel k záveru, že sťažovateľka neuviedla žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie rozsudku krajského súdu prípadne preskúmaného rozhodnutia žalovaného, a preto kasačnú sťažnosť žalobkyne považoval za nedôvodnú a podľa § 461 SSP ju zamietol.

23. O trovách konania rozhodol podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP tak, že neúspešnej sťažovateľke náhradu trov kasačného konania nepriznal a žalovanému nárok na náhradu trov v zásade neprináleží.

24. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.